

Udbyttedeling i Landbruget.

I den norske Arbejderkommissions Betænkning (Inge Debes Fremstilling i Bilag 3, S. 6) gøres opmærksom paa, at man lige fra det gamle Babylons Tid indenfor Landbruget har haft Ordninger, hvorefter den, der dyrkede Jorden, gav Ejeren en bestemt Del af Produktet. Mest kendt er i saa Henseende den franske Metayage, hvorefter Forpagteren skal give Ejeren Halvdelen af Produktet. I Norge har man anvendt den Lønningsform for Tærskearbejde at give f. Eks. $\frac{1}{17}$ af hver Tønde tærsket Korn.

Paa Eidsvold Værks Landbrug blev i 1919 indført en egentlig Udbyttedeling. 50 pCt. af Overskudet efter Forrentning og Amortisation skulde fordeles i Forhold til Lønnen mellem de Landarbejdere m. m. paa mindst 21 Aar, som havde arbejdet mindst 1 Aar paa Gaarden. I 1920 fik 12 berettigede Arbejdere hver 700—800 Kr.

Partsfiskeri.

Ved Fiskeriet har man — lige som ogsaa i andre Lande — i lange Tider haft den Ordning, at Salgssummen sædvanlig efter Fradrag af fælles Udgifter (Brændsel, Olie, fælles Proviant m. m.), blev delt mellem Baadens eller Skibets Besætning. I Arbejderkommissionens Betænkning (Bilag 3, S. 7) er givet udførlige Oplysninger om dette Systems Anvendelse i forskellige Landsdele og ved forskellige Slags Fiskeri. En bestemt Part af Overskudet, der kan variere en Del, gaar til Ejeren af Fartøj og Redskaber. Eksempelvis kan nævnes, at ved Makrelfiskeri med Garn gives Halvdelen til Mandskabet og Halvdelen til Fartøj og Ejer, hvis han selv er med — »4 Mand—8 Parter«. I andre Tilfælde er Ejers Andel mindre; man deler f. Eks. i Forholdene »7 Mand—11 Parter« eller »7 Mand—9 Parter«.

Man har fundet denne Lønningsform nødvendig her, hvor der stilles saa store Krav til Mandskabet, hvor dette er udsat for Farer og ofte maa være i Arbejde Døgnet rundt. Man har f. Eks. fundet det nødvendigt, naar man tager en Tjenestedreng med paa Fiskeri, da ogsaa at give ham en vis Part i Udbyttet.

Udbyttedelingen ved de norske Statsbaner.

Efter Overvejelser om at indføre en Tantièmeordning i Lighed med den danske, indførte man i 1908 en Ordning, hvorefter en vis Procent af Banernes Bruttoudbytte skulde fordeles mellem Personalet i Forhold til Lønnen, dog saaledes, at Beløbet blev ens for alle indenfor hver af de 28 Lønklasser. I 1907—08 anvendtes 5 pCt. af Bruttooverskudet og i de følgende Aar 4,5 pCt., 4,6 pCt. og 4,7 pCt. For Generaldirektøren udgjorde Beløbet 288—320 Kr. om Aaret, for en Værkstedsarbejder 48—54 Kr. Man havde altsaa valgt den Ordning at lade Tantièmen virke som et ensartet Løntillæg.

I 1912 udtalte Jernbanestyrelsen, at man ikke fandt, at Ordningen kunde antages at have nogen større Virkning paa Personalets Bestræbelser for Økonomi, idet den blev betragtet som et Løntillæg. Man forudsatte dog, at Personalet blev mere interesseret i Resultatet af Driften. Det foresloges at supplere Tantièmen med et Præmiesystem for de Funktionærer, som særlig kan øve Indflydelse med Hensyn til Besparelser.

I 1913 vedtog Stortinget eenstemmigt at ophæve Ordningen, idet der i Stedet skulde gives en tilsvarende Forhøjelse i den almindelige Løn.

Arbejdskommissionens Behandling af Spørgsmaalet.

I Henhold til en Beslutning af Stortinget nedsatte den norske Regering ved en kongelig Resolution af 6. December 1918 en Kommission til at udrede Spørgsmaalet om *Arbejdernes Andel i Bedriftsudbytte og Bedriftsledelse*. Kommissionen, der kaldte sig *Arbejderkommissionen af 1918*, skulde navnlig beskæftige sig med den egentlige Industri, men skulde dog ogsaa tage andre Dele af Næringslivet — udenfor Landbruget — op til